

ÖPPNA INNOVATIONSARENOR GER KLUSTERINITIATIVEN MER KRAFT

Regionalt klusterutvecklingsprogram 2017–2021

KLUSTER DRIVER TILLVÄXT

Sedan 1990-talet har utveckling av kluster varit ett effektivt verktyg för att driva på det regionala näringslivet i Sverige. Region Skåne har i snart tio år framgångsrikt arbetat med att utveckla och stötta klusterinitiativ.

I Skåne finns idag tio klusterinitiativ där Region Skåne är medlem och finansierar: **Media Evolution, Packbridge, Mobile Heights, Livsmedelsakademin, Resilient Regions Association, Sustainable Business Hub, IUC Syd, Medicon Valley Alliance, Svenskt Marintekniskt Forum, samt ett besöksnäringsskluster som är under uppbyggnad.**

Med det nya Klusterutvecklingsprogrammet i Skåne görs under fem år en ny typ av kraftsamling. Med programmets stöd ska klusterinitiativen öka sin samverkan med varandra, samt öka sitt internationella arbete.

Klusterinitiativen är viktiga som tillväxtmotorer och pådrivare av hållbar tillväxt och innovation. Utvärderingar visar att företagen i klusterinitiativen anser att medlemskapet ökat konkurrenskraften och även gett ökat samarbete med branschkollegor, med den akademiska världen, inkubatorer och företag i andra branscher. Den geografiska närheten i Skåne har dessutom underlättat samverkan med andra medlemsföretag.

Klusterinitiativens förmåga att komplettera varandra är enligt OECD en styrka och blandningen av initiativ i regionen representerar Skånes innovationsstrategi väl. Klusterinitiativen bidrar till att öka Skånes nationella och internationella attraktionskraft för investeringar och etableringar.

”

Programmet är det första i Sverige med långsiktig finansiering för att ge en stabil grund för de idag verksamma och kommande klusterinitiativen.”

ÖVERGRIPANDE MÅL

Målet är att Skåne år 2021 har ännu starkare och effektivare klusterinitiativ som skapar nya värden för företag och organisationer i form av innovation, kunskap, tillväxt, lösningar på samhällsproblem, internationellt arbete och ökade regionala investeringar.

För att nå detta mål måste klusterinitiativen arbeta framsynt, kommunicera tydligt och ha involverande öppna metoder och processer.

Syftet med Klusterutvecklingsprogrammet

Programmet ska stärka näringslivets utveckling genom att utveckla klusterinitiativens roll som öppna innovationsarenor för fler samarbeten mellan varandra, näringslivet, den akademiska världen och samhället. Ledstjärnor är de tre utpekade områdena i Skånes innovationsstrategi: Smarta material, Smarta hållbara städer och Personlig hälsa.

Konkreta resultat ger försprång

De öppna innovationsarenorna har uppgiften att bidra till ökade korskopplingar mellan branscher och tillväxtområden. Skåne som plats måste förknippas med innovation och framtidstro för att kunna attrahera företag, kompetens, kapital och nya samarbeten.

För att arbetet med öppna innovationsarenor ska leda till att Skåne når målet att bli Europas mest innovativa region är det viktigt att klusterinitiativen konkret bidrar till nya produkter, tjänster och processer. Dessa ska leda till utveckling av företagen och nya tillväxtområden.

Förväntade långsiktiga effekter av Klusterutvecklingsprogrammet

- Genom klustersamverkan skapa förutsättningar för öppen innovation mellan klusterinitiativen och andra relevanta aktörer i Skånes innovationssystem som kan resultera i framväxten av nya tillväxtområden
- Ha flexibla bransch- och sektoröverskridande klusterinitiativ som har en förmåga att snabbt utvecklas och transformeras för att möta förändringar i vår omvärld
- Ökad synlighet utanför regionen som bidrar till att positionera Skåne internationellt genom exempelvis strategisk internationalisering av klusterinitiativens arbete
- Klusterinitiativen arbetar med utmaningar, systemsyn och framtidsbehov i fokus
- Arbetar för att påverka policy och mottagningsförmåga hos offentlig och privat sektor avseende innovationer
- Fokuserar på lärande och utveckling kring hur klusterinitiativen arbetar och värderas

Öppna innovationsarenor

Öppen innovation är en metod för att dela med sig av idéer, kunskaper och erfarenheter över organisationsgränserna inom näringsliv, den akademiska världen och offentlig verksamhet. Målet är att skapa nya samarbeten och innovativa lösningar på framtidens utmaningar.

KLUSTERINITIATIV I SKÅNE

Klusterinitiativen samlar idag mer än 1 500 företag och organisationer regionalt och nationellt. Klusterinitiativen är nära sammankopplade med såväl Skånes innovationsstrategi och Skånes tre strategiska innovationsområden som de samhällsutmaningar vi står inför. Klusterinitiativen är därmed starka aktörer i arbetet med att utveckla näringslivet, dess omställningskraft och innovationsförmåga i regionen.

Media Evolution är ett medie- och digitaliseringskluster med cirka 400 medlemmar. Media Evolution ska inte betraktas som ett sammanhållet branschkluster utan snarare som ett tematiskt område inom digitalisering. Klusterinitiativet arbetar med allt från digitala spel och applikationsutveckling till film och webb. Media Evolution gör det möjligt för organisationer och personer att dela, lära, tänka nytt och ställa om tillsammans i det digitala skiftet. Klusterinitiativet erbjuder bland annat kompetensutveckling och innovationsprocesser, samt matchar olika behov och expertis i sitt medlemsnätverk. Tätt kopplat till klusterinitiativet är huset Media Evolution City som erbjuder kontor, konferens och mötesplatser. Exempel på medlemmar är Hövding, IKEA, Massive Entertainment och Oatly.

**MEDIA
EVOLUTION**

Mobile Heights fokuserar på bland annat Internet of Things (IoT), trådlös kommunikation och mobila tjänster. Bakgrunden till klusterinitiativet är Skånes starka koncentration av internationellt konkurrenskraftiga företag inom IT och telekom. Klusterinitiativet har som målsättning att bli världsledande inom forskning, innovation och entreprenörskap. Mobile Heights har ca 100 medlemmar, bland annat Assa Abloy, Siemens, Ericsson och Huawei.

Packbridge är ett klusterinitiativ inom framförallt förpacknings- och logistikbranschen. Klusterinitiativet utgör ett nätverk för förpackningsindustrin som verkar för att utveckla nästa generations förpacknings- och logistiklösningar. Skapandet av klusterinitiativet bygger på den väletablerade förpackningsindustrin i Malmö och Lund, med en lång rad internationellt etablerade företag inom förpackningar, logistik, livsmedel och läkemedel. Packbridge bildades 2010 och har idag över 200 medlemsföretag. Exempel på medlemmar är BASF, Billerud-Korsnäs, Festo och Konica Minolta.

Livsmedelsakademin är ett klusterinitiativ som syftar till att omvandla Skåne och Sverige till ett ledande livsmedelscentrum i Europa. Livsmedelsakademin bildades 1994 på initiativ av näringslivet och skapar förutsättningar för innovation och entreprenörskap inom livsmedelsnäringen. Klusterinitiativet samlar aktörer som vill utveckla framtidens mat, dryck och måltider. Inom Livsmedelsakademin arbetar företag, offentlig sektor och akademin sida vid sida för att utveckla en hel bransch. Bland medlemmarna finns Fazer Food Services, Findus, Nordic Sugar och PWC.

Livsmedelsakademin

Sustainable Business Hub är ett klusterinitiativ och nätverk för energi- och miljöteknikföretag (cleantech) som arbetar för att öka företagens affärsmöjligheter och konkurrenskraft på såväl hemmamarknad som exportmarknader. Man verkar också för att skapa kontaktytor gentemot akademien. I syfte att stärka företag erbjuder klusterinitiativet medlemsföretagen att hitta finansieringskällor, coachar i utvecklingsinsatser och att finna samarbetspartners. Internationella aktörer erbjuds information och kontakter inom den svenska miljöteknikmarknaden. Klusterinitiativet har cirka 120 medlemmar, bland annat Alfa Laval, Eon, Orbital Systems och Skanska Sverige.

Resilient Regions Association är en neutral plattform där näringsliv, akademi, kommuner och myndigheter möts med fokus på att utveckla nya samarbeten och lösningar för ett samhälle med förmågan att upprätthålla funktionalitet och snabbt återhämta sig från påfrestningar. Klusterinitiativet startades 2010 för samarbete och utveckling av funktionella städer med fokus på flöden av varor, tjänster, pengar, människor, energi och information. Resilient Regions Association har i nuläget cirka 30 medlemmar, exempelvis Räddningstjänsten Syd, If Skadeförsäkringar, Siemens och Lloyds Register.

IUC Syd är en mötesplats för industriell utveckling, tillväxt och samverkan. IUC Syd är en medlemsorganisation för industriella företag i Skåne. Man skapar mötesplatser för lärande utbyten mellan företag, forskningsinstitut, branschorganisationer, offentliga organisationer. IUC Syd har format organisationen tillsammans med en kärna av initiativtagare från akademi, forskning, näringsliv och det offentliga. IUC Syd har cirka 130 medlemmar, bland annat Aimpoint, Uniti Sweden, ÅF och SVP Engineering.

Medicon Valley Alliance, som startades 1997, är ett dansk-svenskt Life Science kluster. Klusterinitiativet arbetar i ett regionalt triple helix-perspektiv. Medlemmar är bland annat universitet, sjukhus, life science-företag, regionala myndigheter och tjänsteleverantörer. Klusterinitiativet har cirka 210 medlemmar, exempelvis European Spallation Source (ESS), BioInvent International, Bayer och Novo Nordisk.

medicon valley alliance

Creating Opportunities

Svenskt Marintekniskt Forums uppdrag är att företräda den maritima branschen och att visa hur viktig den är i svenskt näringsliv. Klusterinitiativet grundades 2007 då branschen identifierade ett behov av att samla det svenska maritima klustret. Svenskt Marintekniskt Forum är en offentligt finansierad kluster- och samverkansorganisation. Svenskt Marintekniskt Forum strävar efter en ökad samverkan mellan företag, universitet och offentliga företrädare inom det maritima klustret. Klusterinitiativet har cirka 100 medlemmar, exempelvis Volvo Penta, Lloyd's Register, Öresund DryDocks och Rolls-Royce.

Svenskt Marintekniskt Forum

Ett besöksnäringkluster håller just nu på att startas då det idag saknas mötesplatser, både digitala och fysiska, där forskning, besöksnäring och det offentliga kan mötas. Syftet med klusterinitiativet är att lägga grunden för en konkurrenskraftig besöksnäring som samspelar med och drar nytta av Skånes försprång inom innovation och forskning och som arbetar med innovativ tjänste-produktion som även är internationellt attraktiv. Utgångspunkten är tematiskt och arbetet har börjat kopplat till natur- och matupplevelser.

FINANSIERING 2017–2021

Under fem år finansieras de skånska klusterinitiativen i två delar.

1. Basfinansiering

Region Skåne, tillsammans med övriga klustermedlemmar, finansierar basorganisation och medlemservice.

Basfinansieringen från Region Skåne minskar successivt till en miljon kronor per klusterinitiativ år 2021. Näringslivet och övriga medlemmar förväntas då bidra med större andel av basfinansieringen.

2. Finansiering av öppna innovationsarenor

En investering som är knuten till klusterinitiativets gemensamma arbete med öppen innovation i samverkan med andra aktörer i det skånska innovationssystemet.

Denna investering växlas successivt upp från tre miljoner kronor per år 2019 till sju miljoner kronor per år 2021. Ökningen täcker i stort sett upp den minskande basfinansieringen. Klustersamverkan 2017–2018 finansieras med befintlig budget för klusterutveckling inom Region Skåne.

Den långsiktiga avsikten är att klusterinitiativen år 2021 ska ha en robust och bred näringslivfinansierad basverksamhet. Region Skånes fortsatta investeringar kan därmed till större del fokuseras på innovationsarbete.

MÅL FÖR KLUSTERINITIATIVEN I SKÅNE

Vid klusterutvecklingsprogrammets avslut 2021, är målsättningen att de skånska klusterinitiativen uppnått följande:

- Alla klusterinitiativen är certifierade enligt European Cluster Excellence Initiative (ECEI). Minimum 5 skånska klusterinitiativ har uppnått "Gold Label", och resterande klusterinitiativ har uppnått "Silver Label".
- Samtliga finns registrerade på European Cluster Collaborative Platform (ECCP).
- Alla klusterinitiativ har en tydlig kommunikationsplan och ett aktivt kommunikationsarbete.
- Klustren kan redovisa ökat och stärkt samarbete mellan varandra och aktörer i innovationssystemet.
- Klusterinitiativen har bidragit till minst 1–3 nya tillväxtområden.
- Samtliga har tydlig fokus på hållbar produktion samt innovativa, resurseffektiva och miljövänliga varor och tjänster.
- Alla har förbättrat mångfalden och jämställdheten i företagsledning och bland medarbetare samt ökat kunskapen i miljö- och klimatfrågor.
- Varje klusterinitiativ har minst 50 medlemsföretag och -organisationer med hög spridning i regionen, samt nationellt och internationellt.
- Klusterinitiativen har utvecklat sin ledarskaps- och kompetensutveckling med tydligt fokus på mångfald och jämställdhet.

UTVECKLINGSFOKUS FÖR 2021

För att Skåne ska bli en av Europas mest innovativa regioner och för att nå de överenskomna målen 2021 krävs satsningar som ökar kunskapen i att leda och utveckla öppna innovationsprocesser. Både inom respektive klusterinitiativ och mellan samtliga klusterinitiativ. Broar måste byggas, kunskap om de olika klusterinitiativen måste ökas genom större rörlighet och transparens. Genom att frekvent öppna upp nya och öppna innovationsprocesser över organisationsgränserna skapas ett kontinuerligt flöde av ökat lärande. Detta ger också en ökad förmåga att både ta in och ta hand om ny kunskap – för att sedan snabbt implementeras i nya produkter och tjänster.

Öppen innovation bygger förtroende

En grundpelare för att arbeta med öppen innovation är att personerna från de olika klusterinitiativen som ska göra arbetet får en plattform där de kan lära känna varandra, bygga upp ömsesidigt förtroende och därmed få tillgång till gruppens samlade resurser. Då finns förutsättningar för att utveckla lösningar som är större än vad de skulle kunna åstadkomma genom att enbart arbeta inom sitt eget företag eller organisation. I detta arbete är det centralt att förstå vad klusterinitiativet kan/ska ha för roll och hur viktig denna är. Syftet med klusterutvecklingsprogrammet är skapa denna förståelse och samtidigt testa fram lämpliga metoder för öppen innovation i samverkan mellan klusterinitiativ.

Med fokus på öppna innovationsarenor får de regionala klusterinitiativen ännu mer kraft att fungera som tillväxtmotorer i Skåne. Innovationskraft med stark förmåga att skapa och paketera lösningar, processer, produkter och tjänster som attraherar företag och offentliga organisationer. Innovationskraft som skapar ökad efterfrågan och underlättar inköps- och upphandlingsprocesser.

Ökad tillväxt för Skåne, helt enkelt!

Klusterinitiativ är viktiga som tillväxtmotorer och pådrivare av hållbar tillväxt och innovation. Region Skåne har i snart tio år framgångsrikt arbetat med att utveckla och stötta klusterinitiativ. Med det nya Klusterutvecklingsprogrammet i Skåne görs under fem år en ny typ av kraftsamling för att ge en stabil grund för de idag verksamma och kommande klusterinitiativen.

Region Skånes uppdrag är att främja hälsa, hållbarhet och tillväxt i Skåne. Vår uppgift inom regional utveckling är att skapa förutsättningar för att lösa samhällsutmaningar som handlar om jobben, miljön och människors hälsa. Genom att arbeta med de sociala och fysiska faktorer som påverkar såväl tillväxten, klimatet som den enskilde skåningens hälsa, skapar vi en attraktiv och innovativ region. På så sätt gör vi dagligen skillnad för Skåne och skåningarnas framtid.

utveckling.skane.se